

Список використаних джерел:

1. Крисько Ж.Л. Впровадження нових підходів до управління медичними закладами. *Менеджмент та маркетинг як фактори розвитку бізнесу* : матеріали ІІ Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 7-19 квітня 2024 р). URL: <https://ekmair.ukma.edu.ua/handle/123456789/29450>

2. Про схвалення Стратегії розвитку системи охорони здоров'я на період до 2030 року та затвердження операційного плану заходів з її реалізації у 2025-2027 роках: Розпорядження КМУ від 17 січня 2025 р. № 34-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/34-2025-p#Text>

Деренська Я. М., к.е.н., доцентка,
доцентка кафедри менеджменту, маркетингу та забезпечення якості у фармації,
Національний фармацевтичний університет, м. Харків

АНАЛІЗ КРЕДИТНОГО РИНКУ УКРАЇНИ ТА ДОСВІД КРЕДИТУВАННЯ РОЗВИТКУ ФАРМАЦЕВТИЧНИХ ВИРОБНИКІВ

Незважаючи на високий геополітичний ризик, вітчизняний ринок корпоративного кредитування функціонує достатньо стабільно. Особливістю довгострокового кредитування промислових підприємств є критична залежність від державних програм [2]. Останні роки характеризуються волатильністю монетарної політики, у 2023 р. пом'якшення виражалося через зниження облікової ставки НБУ з 20 % до 15 % (це дозволило банкам знизити кредитні ставки на 4 %, відновити кредитні програми) [3]. Однак, для боротьби з інфляцією наприкінці 2024 р. – І півріччі 2025 р. (темпер інфляції за цей період склав 15,9 %) НБУ збільшив облікову ставку до 15,5 %, що призвело до зростання середньозваженої кредитної ставки комерційних банків до 20 %. Серед головних чинників високої вартості кредитного капіталу для промисловості слід зазначити істотні воєнні ризики (банки збільшили премію за ризик у ставці, особливо для підприємств у прифронтових та постраждалих регіонах) та інфляційні очікування (висока споживча інфляція, через яку НБУ підтримує високу облікову ставку, стимулює комерційні банки збільшувати інфляційну премію).

До позитивних драйверів кредитування можна віднести структурні зміни балансів комерційних банків, а саме скорочення частки непрацюючих кредитів до 30 % (2024 р.). Списання проблемних кредитів (з них значна частка – це кредити підприємств, які розташовані на тимчасово окупованих територіях) звільняє капітал і стимулює зростання кредитного портфеля комерційних банків. Незважаючи на високі ризики, корпоративне кредитування відновлюється, частка корпоративного кредитного портфеля банків у середині 2025 р. збільшилася на 12,4 % порівняно з минулорічними показниками. Така

тенденція склалася завдяки зростанню обсягів кредитування малого та середнього бізнесу.

Банки найбільш активно кредитують агропромисловість, торгівлю та виробництво, яким простіше адаптуватися до високих ризиків сьогодення. Однак, активізація інвестиційного кредитування через дію державної програми «Доступні кредити 5-7-9%» дозволила у 2024 р. спрямувати 23 млрд грн у переробну промисловість та збільшити обсяги з початку 2025 р. на 16,6 млрд грн. На інвестиційні проєкти також було залучено 15,9 млрд грн [2]. Це свідчить про високий ступінь стратегічних зрушень, адаптації промислових підприємств до потреби відновлювати втрачені чи пошкоджені активи, замінюючи відсутність власних джерел фінансування інвестиційних проєктів на державну підтримку. Саме державні банки мають більшу частку виданих пільгових позик.

Цінові умови кредитування можна розділити на два блоки: високо маржинальне комерційне фінансування; субсидоване державне фінансування. Станом на початок 2025 р. ставки за корпоративними кредитами у гривнях зросли на кілька відсотків і становили 16,6 %, у березні 2025 р. кредитні ставки для малого та середнього бізнесу зросли до 20 %. Проте, банки розширили партнерські програми, за допомогою яких фінансується придбання основних засобів – співпраця комерційних банків з виробниками та постачальниками обладнання дозволяє утримувати кредитну ставку на рівні 17-18 %.

Програма «Доступні кредити 5-7-9%» є фундаментальним системним інструментом, який дозволяє промисловим підприємствам відновити основний капітал в умовах війни. Перегляд програми у 2024 р., а саме оновлення умов, дозволив спрямувати підтримку на розвиток виробництва, інвестиційне кредитування та створення продукції з високою доданою вартістю. Програма пропонує найдовші та найдоступніші умови фінансування: на розвиток виробництва, енергозбереження, інфраструктури чи відбудову зруйнованих об'єктів підприємство може отримати до 150 млн грн; на інвестиційні цілі кредит надається строком до 10 років (120 місяців); означені у програмі ставки (5 %, 7 % або 9 %) залежать від мети та кількості створених робочих місць, але є рекордно низькими порівняно із середніми ставками за кредитами на банківському ринку [2].

Інноваційний розвиток вітчизняних фармацевтичних підприємств потребує суттєвих обсягів залучення зовнішніх джерел фінансування, базовим з яких є кредитування. Найбільш яскравим прикладом зовнішнього кредитування виробників лікарських засобів є надання Європейським банком реконструкції та розвитку (ЄБРР) 22 млн євро лідеру фармацевтичного ринку України АТ «Фармак» на модернізацію ІТ-систем [1]. Слід зазначити, що в межах багаторічної стратегії підприємства на розширення присутності на міжнародному ринку Farmak Group Limited здійснила придбання чеської, словацької, польської компаній. Крім розширення експортних можливостей (підприємство реалізує продукцію у 50 країнах світу) «Фармак» диверсифікує поточний асортиментний портфель, постійно впроваджуючи у виробництво результати своїх інноваційних досліджень. ЄБРР вже мав досвід кредитування

фармацевтичних виробників – у 2012 р. розглядався проєкт «Фармацевтичної фірми «Дарниця» у розмірі 44,4 млн євро (спрямованість проєкту – модернізація виробництва та розширення потужності).

Список використаних джерел:

1. Дмитренко О. ЄБРР надасть «Фармаку» кредит €22 млн на придбання польської фармкомпанії Symphar. URL: <https://ukranews.com/ua/news/998496-yebr-r-nadast-farmaku-kredyt-22-mln-na-prydbannya-polskoyi-farmkompaniyi-symphar>.

2. «Доступні кредити 5-7-9%»: з початку 2025 року середньомісячні обсяги кредитування бізнесу у зонах високого воєнного ризику зросли вдвічі. *Міністерство економіки, довкілля та сільського господарства України*. URL: <https://me.gov.ua/News/Detail/e3cbcd43-4d90-472e-a21e-854fa5207fa9?lang=uk-UA&title=DostupniKrediti>.

3. Комерційні банки України у 2024 р. активізують свої кредитні програми – думка. URL: <https://interfax.com.ua/news/economic/957005.html>.

Заяць О. Р.,

здобувач вищої освіти обліково-фінансового факультету

Науковий керівник – **Мікуляк К.А.**, асистент кафедри фінансів, банківської справи та страхування,

Миколаївський національний аграрний університет, м. Миколаїв

РОЛЬ ФІНАНСОВОГО АНАЛІЗУ В ЗАБЕЗПЕЧЕННІ СТІЙКОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА

Фінансовий аналіз є важливим інструментом управління підприємством, адже дозволяє оцінити його фінансовий стан, виявити слабкі місця та знайти можливості для підвищення ефективності діяльності. Завдяки цьому керівництво може приймати виважені рішення та забезпечувати стабільний розвиток підприємства. В умовах динамічної ринкової економіки вирішальним фактором є здатність підприємства своєчасно аналізувати свій стан та приймати обґрунтовані управлінські рішення.

Фінансовий аналіз діяльності підприємства – аналіз фінансових показників підприємства для оцінки фінансових результатів підприємства. Аналіз проводиться за даними бухгалтерської (фінансової) звітності підприємства та за допомогою методів фінансового аналізу [1]. Щоб провести фінансовий аналіз підприємства необхідно проаналізувати три ключові показники: ліквідність, фінансову стійкість та рентабельність.

Ліквідність – це здатність підприємства оперативно перетворити активи на грошові одиниці для виконання фінансових зобов'язань [2]. Завдяки високим показникам підприємство має можливість швидко та легко покрити